

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 132/2020-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 2. apríla 2020 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], zastúpeného advokátkou JUDr. Annou Lacovou, Pražská 4, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 112/2013 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] o d m i e t a pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. februára 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie základného práva

na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 112/2013 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že 4. apríla 2017 podala žalobkyňa na okresnom súde žalobu o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Toto konanie, v ktorom je sťažovateľ žalovaným, je vedené na okresnom súde pod sp. zn. 43 Pc 3/2017. Na pojednávaní pred okresným súdom 8. novembra 2018 žalobkyňa podala návrh na späťvzatie žaloby, s čím sťažovateľ nesúhlasil, odôvodňujúc to tým, že *„predmetom vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva je najmä bezpodielové spoluvlastníctvo k bytu, ktorý po rozvode užíva žalobkyňa a s ktorou sa nevie mimosúdne dohodnúť na majetkovom vyporiadaní, aby súd konanie zastavil, viedlo by to k zahájeniu ďalšieho súdneho konania, predmetom ktorého by bolo zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k predmetnému bytu.“*

Okresný súd toto pojednávanie odročil s cieľom rozhodnúť o späťvzatí žaloby žalobkyňou. Sťažovateľ podal 26. februára 2019 na okresnom súde písomné vyjadrenie k späťvzatiu žaloby. Aj napriek viacerým žiadostiam sťažovateľa o nariadenie termínu pojednávania okresný súd od 8. novembra 2018 vo veci nekoná. Podľa názoru sťažovateľa je takéto nekonanie okresného súdu vo veci *„bezdôvodné a právne neospravedliteľné“*. Sťažovateľ podal 14. novembra 2018 aj návrh na uzavretie mimosúdnej dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ktorá bola doručená právnej zástupkyňi žalobkyne 21. novembra 2018.

Podľa sťažovateľa *„... nečinnosťou súdu vznikajú zbytočné výdavky a súčasne mu vzniká strata na jeho majetku, ktorá by pri plynulom a promptnom priebehu súdneho konania nevznikla.“*

3. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil: *„... porušenie práva sťažovateľa [REDAKOVANÉ]... na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, postupom Okresného súdu Košice II vo veci sp. zn. 12C/112/2013 priznal finančné zadostučinenie vo výške*

3.000. € a uznesením uložil Okresnému súdu Košice II uhradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 375,24 €... do 15 dní od doručenia tohto nálezu...“

II.

Relevantná právna úprava

4. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

5. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „zákon o ústavnom súde“).

6. Podľa § 39 ods. 1 a 3 zákona o ústavnom súde v každom podaní určenom ústavnému súdu sa musí uviesť, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a musí byť podpísané.

7. Podľa § 43 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania musí okrem všeobecných náležitostí podľa § 39 obsahovať aj dátum narodenia navrhovateľa, jeho bydlisko a sídlo, označenie subjektu, proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí byť datovaný a podpísaný navrhovateľom alebo jeho právnym zástupcom. K návrhu na začatie konania sa musí pripojiť plnomocenstvo na zastupovanie navrhovateľa advokátom. V splnomocnení sa výslovne uvedie, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

8. Podľa § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť musí okrem všeobecných náležitostí návrhu na začatie konania podľa § 43 obsahovať

- a) označenie toho, kto podľa sťažovateľa porušil jeho základné práva a slobody,
- b) označenie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým podľa sťažovateľa boli porušené jeho základné práva a slobody,
- c) označenie základných práv a slobôd, ktorých porušenie sťažovateľ tvrdí,
- d) konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd.

9. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

10. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

11. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní tejto ústavnej sťažnosti preskúmal, či ústavná sťažnosť sťažovateľa obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 a § 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123 a § 124 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

12. Ústavný súd môže prijať na ďalšie konanie len taký návrh na začatie konania, ktorý obsahuje všetky náležitosti ustanovené zákonom o ústavnom súde.

13. Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že sťažovateľ je v konaní pred ústavným súdom zastúpený advokátom, ktorý je v súlade s § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom (napr. II. ÚS 117/05, IV. ÚS 267/08, II. ÚS 70/2015, III. ÚS 402/2017, II. ÚS 154/2019). Totiž naďalej zostáva v platnosti zásada „*vigilantibus iura scripta sunt*“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

14. V súvislosti s posudzovaním splnenia zákonom ustanovených náležitostí ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ prostredníctvom kvalifikovaného zástupcu, ktorý koncipoval aj samotnú ústavnú sťažnosť podanú ústavnému súdu, k svojej ústavnej sťažnosti síce priložil plnomocenstvo na jeho

zastupovanie advokátom pred ústavným súdom, avšak toto plnomocenstvo udelené 19. februára 2020 nespĺňa zákonné náležitosti uvedené v § 43 zákona o ústavnom súde. Uvedené plnomocenstvo znelo výslovne na zastupovanie „*v konaní o ústavnej sťažnosti pred Ústavným súdom SR Košice*“ a v plnomocenstve úplne absentuje identifikácia odporcu, proti ktorému by podanie ústavnej sťažnosti malo smerovať, ako aj označenie rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým mali byť označené základné práva sťažovateľa porušené. Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že zmyslom inštitútu splnomocnenia je, že sa udeľuje inej osobe v rozsahu presne vymedzenom splnomocniteľom, ktorý uvedeným úkonom dáva tretím osobám najavo, v akom rozsahu ho splnomocnená osoba zastupuje (m. m. II. ÚS 69/2018, II. ÚS 102/2019).

15. Z hľadiska predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti je podstatný najmä § 45 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 tohto zákona neustanovuje inak. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha, čím zároveň vymedzí predmet a rozsah konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Ústavný súd výslovne zdôrazňuje, že viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania osobitne platí v prípadoch, v ktorých sú osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd zastúpené zvoleným advokátom (IV. ÚS 287/2011, II. ÚS 644/2014, II. ÚS 660/2016).

16. Z uvedeného vyplýva, že ústavný súd má v ústave a v zákone o ústavnom súde presne definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že tvrdenia o porušení iných ustanovení ústavy, ktoré sťažovateľ uvádza v odôvodnení sťažnosti mimo petitu, je potrebné považovať iba za súčasť jeho argumentácie (III. ÚS 149/04, II. ÚS 65/07, IV. ÚS 279/07).

17. Inak povedané, zákonnou náležitosťou kvalifikovaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom je (okrem iných náležitostí) aj formulácia návrhu rozhodnutia (petit), ktorá musí byť vymedzená presne, určito a zrozumiteľne, teda takým spôsobom, aby mohla byť prevzatá do výroku rozhodnutia ústavného súdu. Týmito pravidlami sa ústavný súd spravoval aj pri predbežnom prerokovaní tejto ústavnej sťažnosti, čo znamenalo, že ústavný súd predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť iba v rozsahu korešpondujúcom s návrhom na rozhodnutie vo veci samej (petitom).

18. Ústavný súd konštatuje, že ústavná sťažnosť vykazuje nedostatok zásadného charakteru spočívajúci v tom, že v jej petite sťažovateľ žiada vysloviť porušenie označeného základného práva postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 112/2013, avšak v samotnom odôvodnení ústavnej sťažnosti vôbec neuviedol, akým spôsobom malo k porušeniu tohto práva v napadnutom konaní zo strany okresného súdu dôjsť. V rámci jej odôvodnenia sťažovateľ poukazuje iba na prietahy vzťahujúce sa na konanie vedené síce okresným súdom, ale pod inou spisovou značkou, a to pod sp. zn. 43 Pc 3/2017, a v tej súvislosti napáda postup všeobecného súdu, ktorý v uvedenom konaní podľa názoru sťažovateľa nekonal bez zbytočných prietahov. Sťažovateľom predložené dôkazy k ústavnej sťažnosti a tiež ďalšie dôkazy, na ktoré v odôvodnení poukazuje, sa vzťahujú na konanie vedené pod sp. zn. 43 Pc 3/2017, avšak nie na napadnuté konanie pred okresným súdom.

19. Z uvedeného je zrejmé, že ústavná sťažnosť sťažovateľa neobsahuje jasný (jednoznačný) návrh rozhodnutia vo veci samej (petit), ktorého vydania ústavným súdom sa sťažovateľ domáha. Petit nekorešponduje s argumentáciou sťažovateľa uvedenou v ústavnej sťažnosti. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že nedostatky zákonom predpísaných náležitostí vyplývajúce z podania sťažovateľa nie je povinný odstraňovať *ex officio*. Na taký postup slúži inštitút obligatórneho právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom. Z publikovanej judikatúry taktiež jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (III. ÚS 357/2010, III. ÚS 206/2010, III. ÚS 664/2017, II. ÚS 395/2019).

20. Povedané inak, ústavný súd nemôže vybočiť z rámca návrhu na rozhodnutie určeného sťažovateľom, nemôže rozhodnúť o niečom inom alebo navyše a nemôže ani sám vykonať konverziu sťažovateľom chybné formulovaného petitu ústavnej sťažnosti. V situácii, keď je petit ústavnej sťažnosti sťažovateľom z hľadiska práva nesprávne formulovaný, musí ústavný súd s ohľadom na jeho viazanosť petitom ústavnú sťažnosť odmietnuť.

21. Na základe uvedeného možno uzavrieť, že ústavná sťažnosť v predloženej podobe neobsahovala návrh rozhodnutia vo veci samej (petit) vymedzený v súlade s čl. 127 ods. 1 ústavy a § 45 a § 123 zákona o ústavnom súde, teda takým spôsobom, aby mohol byť východiskom pre rozhodnutie v uvedenej veci, a v dôsledku uvedeného nedostatku by ústavný súd takto navrhovaný petit nemohol premietnuť do svojho rozhodnutia. Sťažovateľ taktiež k návrhu na začatie konania nepredložil splnomocnenie spĺňajúce zákonné požiadavky.

22. Na tomto základe ústavný súd pri predbežnom prerokovaní konštatuje, že ústavná sťažnosť sťažovateľa, ktorý je zastúpený kvalifikovanou právnu zástupkyňou, nespĺňa požiadavky kvalifikovanej ústavnej sťažnosti, ktorá by zodpovedala zákonným požiadavkám, čo zakladá dôvod na jej odmietnutie pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.

23. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, o ďalších návrhoch sťažovateľa formulovaných v sťažnostnom petite nebolo potrebné rozhodnúť.

24. Ústavný súd už len pre úplnosť dodáva, že jeho pozornosti neušla skutočnosť, že právna zástupkyňa sťažovateľa v texte ústavnej sťažnosti (doručenej ústavnému súdu 19. februára 2020) opakovane poukazuje na znenie už neplatného a neúčinného zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov. Ústavný súd v tejto súvislosti dáva do pozornosti právnej zástupkyňi sťažovateľa, že od 1. marca 2019 sa konanie pred ústavným súdom spravuje novou právnu

úpravou – zákonom č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. apríla 2020

Ľuboš Szigeti
predseda senátu